Istorija 11

Zapališe dom junaka starih, obijesni Huni i Tatari (1919)

Autor: **Antena M**

23.06.2021. 07:00

(istoriografska naracija o stradanju u odbrani Prava, Časti, Slobode i Nezavisnosti Crne Gore 4 sina vojvode Mijajla/Mihaila/ Nišina Vučinića iz Rogama/Pipera od strane velikosrpskih okupatora Crne Gore)

Piše: Novak ADŽIĆ

»Infandum me iubes regina renovare dolorem.

-Govoriti o nemiloj prošlosti znači malo ne nanovo je preživljavati-».

Sinovi slavnog crnogorskog vojvode, komandanta i ratnika Mijajla (Mihaila) Nišina Vučinića bili su: brigadir (general, potom divizijar,) ministar vojni i predsjednik crnogorske Vlade u egzilu, Milutin Vučinić (oženjen Marijom Plamenac), komandir Đuro Vučinić (oženjen Anđom Đukanović), te oficir komandir Miloš Vučinić (oženjen Anom Martinović, sestrom divizijara Mitra Boškova Martinovića iz Bajica, bjelaša od kraja 1918), Jovan Vučinić (oženjen Rumicom Vukotić, sestrom divizijara serdara Janka Vukotića, bjelaša od kraja 1918) i Nikica Vučinić (nije se ženio jer je umro mlad).

Popularno

Politika

Ministri dočekani aplauzima na protestu: Mi smo tu da...

23.01.2022. 17:21

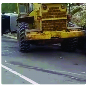

Društvo

Molim da mehanizacija Carevića večeras ne uništava imovinu...

23.01.2022. 14:45

Politika

Zeković: ANB kompromitovana, na udaru SNP, URA, i ja...

23.01.2022. 08:36

Svijet

Krenuli ruski brodovi i tenkovi: Ukrajinci u strahu razmjenjuju...

23.01.2022. 16:34

Stav

Psihodrama

Istorija

170. godišnjica obnove knjaževstva – da li se jubilej pokušava zataškati?

Komandir Đuro Mijajlov Vučinić

Kćeri vojvode i vojskovođe Mijajla Vučinića bile su: Vidna Vučinić (udata za Boška Grujovića iz Pipera), Mila Vučinić, (udata za sina popa Radovana Markovića iz Pipera) i Stane Vučinić (koja je bila udata za vojvodu Steva Vukotića - brata kraljice Milene i protivnika kralja Nikole I Petrovića Njegoša - koji je bio jedan od glavnih organizatora tzv. veleizdajničke Podgoričke skupštine novembra 1918. godine, te član njenog "Izvršnog narodnog odbora" i podržavaoc, tada sprovedene, srpske okupacije i aneksije Crne Gore).

Jovan S. Plamenac je sastavio i pripremio plan o podizanju ustanka kojeg je, prema određnim izvorima i podacima, dostavio italijanskom novinaru, publicisti i povjereniku italijanske vlade, posebice, njenog ministarstva vojnog, Đovaniju Baldačiju, s upustvima da ga dostavi Crnogorskoj Vladi koja se nalazila u egzilu Nejiu na Seni kod Pariza. Prema tome planu, koji je sadržao 6 tačaka, a u tački 2 govori se o obavezama generala Milutina Vučinića ovako: »General Milutin Vučinić, na čelu trupa iz Pipera, Lješkopolja i Zete napašće Podgoricu i poći će ka Cetinju, prelazeći preko Lješanske nahije. Njegove trupe sastaće se sa trupama vojvode Đura Petrovića između Čeva i Lješanske nahije« [1].

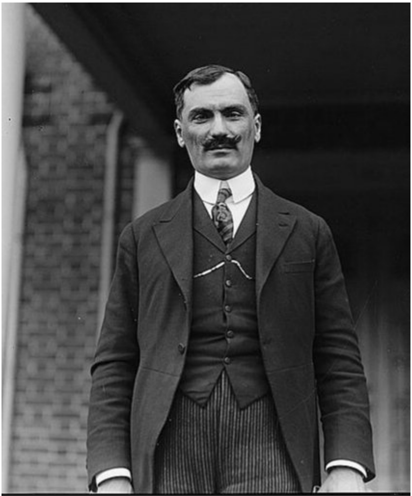

Jovan S. Plamenac

Četiri sina vojvode Mijajla Nišina Vučinića iz Rogama (Piperi, Vranjićke njive) i to: Milutin, Đuro, Miloš i Jovan bili su jedni od glavnih organizatora i vođa Božićnog ustanka u podgoričkom kraju 1919.

Pored generala Milutina Vučinića i braće mu, na prostoru Podgorice među prvaci ustanka bili su brigadir Andrija Vidov Raičević, major Pero Tujov Vuković, kapetan Božina Bašović, te poručnici Marko Šušović, Blažo Vukašinović, Tomaš Grujović, Panto Savović, Radovan Savović i drugi oficiri i činovnici Kraljevine Crne Gore.

Uoči izbijanja ustanka, neposredno pred početak oružanih sukoba, general Milutin M. Vučinić, brigadir Andrija Raičević, te Stanko Marković, Miloš Vučinić i još nekolicina crnogorskih oficira i činovnika, nakon zasijedanja na Veljem Brdu oko podizanja ustanka, kojemu je predsjedavao general Vučinić, su potom, uskoro, i to na prepad, uhapšeni od strane okupacionih srpskih vlasti pod firmom vlasti KSHS.

Vlasti su namjeravale da ih strijeljaju, ali to se nije dogodilo zato što je u spašavanju pomogao komandir straže Savo G. Burzan. Zahvaljujući njemu zatvorenici su uspjeli da organizuju bjekstvo i da se preko Gruda i Klimenta domognu obale i da se prodovima prebace na italijansko tlo, u Gaetu, Rim, a pojedini u Pariz. Toj grupi crnogorskih patrota koji su pobjegli iz podgoričkog zatvora prilikom odlaska u egzil priključio im se na Ćemovskom polju i komandir Blažo Marković i zajedno s njima krenuo na izgnanički patnički put. General Milutin Vučinić i grupa od 19 (devetnaest) crnogorskih prvaka uspjevaju da pobjegnu iz podgoričkog zatvora sa stražarima koji su iz čuvali.

Divizijar Milutin M. Vučinić

Pošlo im je za rukom da izbjegnu potjere koje su za njima organizovane i vršene. Izbjegli su za San Đovani di Medua, odakle su se, preko mora, prebacili u Italiju, koja je postala stjecište crnogorskih emigranata. Jedan od glavnih aneksionista i politički eksponent novouspostavljenog okupacionog režima, koji je sa sobom donio vatru i krv, učesnik tzv. Podgoričke skupštine i jedan od rukovodilaca u njenom civilnom organu vlasti tzv Izvršnom narodom odboru - Risto Jojić izvijestio je u jednom telegramu upravo taj »Izvršni narodni odbor« o uspjelom bjekstvu iz podgoričkog zatvora crnogorskgo genearla Milutina Vučinića i njegovih saboraca. U tome telegramu, naime, Risto Jojić piše:

»Četvorica od uhapšenih Stanko Marković, Miloš Vučinić, Milutin Vučinić i Andrija Raičević pobjegli su jutros oko 3 i po sata iz kuće u kojoj su bili privremeno pritvoreneni, zajedno sa stražom koja ih je čuvala, a koja je bila sastavljena od žandarmerije. Ostali su jutros smješteni u donja odjeljenja monopola pod sigurnom stražom sastavljenom od vojnika i pod komandom pouzdana vodnika. Za bjeguncima su odmah po bjekstvu poslata odjeljenja vojske, a prema do sad dobivenim izvještajima izgleda da su uspjeli da pobjegnu preko Gruda u Klimente.

Mislim da treba objaviti vlastima u svim pograničnim okruzima. Poslati su u pogranične krajeve Albanije pouzdani ljudi, naši Arnauti, za zadatkom da ih preko svojih agenata prate i po mogućnosti pohvataju ili pobiju.

Mislim da otud treba o ovome izvijestiti francusku vojnu vlast u Skadru, kako bi imala od naše strane instrukcije, ako bi bjegunci eventualno pokušali da se preko Skadra dočepaju italijanskih vojnih vlati.

O ovome je izviješten povjerljivo i naš izaslanik u Plavu G. Božović - Jojić«. (Risto Jojić, član Izvršnog narodnog odbora Podgoričke skupštine-nap. N.A).

Međutim, namjera i akcija organa vlasti oko njihovog hvatanja ili pogubljenja bila je ulazudna. Nije dala nikakav rezuiltat, a pomenuti crnogorski patrioti uspjeli su da umaknu potjerama i da se prebace na italijansko tlo. Zastupnik komandanta mjesta Virpazar poručnik Petar Ostojić, u povjerljivoj depeši, br. 25, od 31. januara 1919. godine izvještava Komandanta »Jadranskih trupa« na Cetinju i navodi da je francuski general Franše D' Espere »u Skadru pozivao Jovana Plamenca da mu se prijavi sa društvom i stavi pod francusku zaštitu, ali se ovaj nije odazvao već još danas namjerava iz Medove otputovati za Brindizi. Njegovu grupu uvećali su nekoliko odbjeglica, među kojima je i brigadir Vučinić«, navodi u tome raportu poručnik Ostojić.

Od strane kralja Nikole I Petrovića Njegoša pozvani su Jovan S. Plamenac i Milutin M. Vučinić da dođu iz Rima hitno u Pariz, đe je bilo sjedište crnogorskog Dvora i Vlade u egzilu, što su oni i učinjeli. Naime, iz Italije Jovan S. Plamenac, Milutin M. Vučinić i Jovan-Jovo Popović izrazili su spremnost da pođu u Pariz, đe je bilo oficijelno sjedište crnogorskog Dvora i Vlade. Nakon određenih peripetija i odlaganja, francuska ambasada u Rimu je izdala vize za Jovana S. Plamenca i divizijara Milutina M. Vučinića, pa su oni 13. februara 1919. godine otputovali za Pariz.

Kad su u Pariz stigli Jovan S. Plaemnac, Milutin Vučinić Petar (Pero) Vučković i Vladimir Popović otišli su u Neji u Dom Kraljevske Crnogorske Vlade i sa ministrima Nikom Hajdukovićem i dr Perom Đ. Šoćem razgovarali o Božićnjem ustanku i situaciji u Crnoj Gori i drugim temema i pitanjima [2]. Nekoliko dana potom formiraće se nova crnogorska izgnanička vlada, u kojoj će resor ministra vojnog preuzeti divizijar Milutin M. Vučinić.

Crnogorski suveren kralj Nikola I Petrović Njegoš je dekretom od 4/17. februara 1919. godine obrazovao novu crnogorsku Vladu i imenovao njene članove. Kralj Nikola je tada za predsjednika Crnogorske Vlade, njenog ministra spoljnih poslova i ministra unutrašnjih poslova imenovao Jovana S. Plamenca, za Ministra vojnog Divizijara Milutina M. Vučinića, za ministra Pravde dr Pera Đ. Šoća, a za Ministra prosvjete i crkvenih poslova Pera Vučkovića, dok je za Ministra Finansija imenovao Mila Vujovića, dok je minitsar poljoprivrede i građevina postao Niko Hajduković.

Oni su položili zakletvu pred Kraljem Nikolom u hotelu »Meris« u Parizu, uz blagoslov dvorskog svještenika arhimandrita Leontija Ninkovića [3]. Nekoliko dana po imenovanju ove Vlade, podnio je ostavku ministar Niko Hajduković.

Program nove crnogorske kraljevske vlade objavio je 17. februara 1919. godine »Journal Officel«. Učinio je to i zvanični organ Kraljevine Crne Gore »Glas Crnogorca« u jedanom redakcijskom članku. Zapravo, prioriteti Vlade »odlučne akcije«, kako je nazivana Vlada Jovana S. Plaemnca, bili su, prema pisanju »Glasa Crnogorca« ovi:

»1) Borba na život i smrt, za poštovanje suvereniteta Crne Gore. njeno integralno restauriranje jeste prva posljedica toga.

2) Potpuno skidanje onog lažnog vela od laži i kleveta, kojim zvanična Srbija želi pokriti naše ogrmene i nesebične žrtve u ovom ratu. Isto tako, doći do istine, te dokazati da je Crna Gora izdana od zvanične Srbije čak i u onom času kad je, nez ikakvih sulova, plemenuito i uzvišeno, sebe prinijela na žrtvu zvanične Srbije.

3) da se aboliraju nepravde prema Crnoj Gori što se tiče granica, teriotrija i slično« [4].

U okupiranoj, osvojenoj i anektiranoj Crnoj Gori srpske militarne vlasti i crnogorski renegati su kuću generala Milutina M. Vučinića i braće mu na Vranjske njive kod Podgorice tada opljačkale i zapalile. Učinjele su to regularne srpske oružane formacije, bjelaška omladina i druge militarne grupe predvođene majorom Blažom Božovićem i poručnikom srpske vojske Radojem Ćetkovićem. One su spalile »kuću brigadira Milutina Vučinića i njegove braće i rođaka na Vranjskim Njivama.

Jedan đevojka iz te kuće pokušala je da spasi svoju »škrinju« sa đevojačkom opremom, zbog čega je došlo do tuče između nje i Četkovića, pri čemu je ovaj, kako se priča, izvukao »deblji kraj«. Poslije ovog slučaja, svi Vučinići, kao i njihovi bližnji koji su bili sposobni za oružje odbjegli su u planine. Nijesu se odmetnuli samo oni nad kojima su represalije već bile izvršene, nego i oni koji su te represalije očekivali zbog solidarnosti sa prvima. Ovo je naročito zapaženo u selu Crnci i Rijeka Piperska« , piše Nikola Tomanov Zec u svojim zabilješkama [5].

»Glas Crnogorca«, službeni organ Kraljevine Crne Gore, godina izlaska 47, Nej na Seni kod Pariza, br. 76, od 19. avgusta 1919.(po starom kalendaru), odnosno, 1. septembra 1919. godine (po novom kalendaru) na strani 2 objavljuje u rubrici »KAKO JE U CRNOJ GORI« tekst naslovljen »PALIKUĆE«, u kojemu se navodi i ovo: » Među žrtvama beogradskih krvoloka nalaze se i porodica g. brigadira M. Vučinića, ministra vojnog, čije su kuće, kao i kuća predsjednika vlade g. Jovana Plamenca u Crmnici, spaljene i potpuno srušene, a pokretno imanje sve uništeno.

Ista je sudbina, kao što doznajemo, postigla i porodice g. g. Marka Đukanovića, predsjednika Državnog savjeta, koji je zatvoren u Jusovači, i Vuka J. Krivokapića, narodnog poslanika, koji je izbjegao u Italiju. Imanje im je uništeno, kuće spaljene, a porodice izbačene na ulicu bez krova, hljeba i odijela«. U knjizi »Nekoliko stranica iz krvavog albuma Karađorđevića- Dokumenta o zločinima Srbijanaca u Crnoj Gori«, koja je u Rimu 1921. godine objavljena, u Kraljevskoj Crnogorskoj državnoj štampariji, u izdanju Odbora crnogorskih izbjeglica, na strani 20, između ostalog, piše i ovo:

»Tako, između mnogobrojnih drugih, popaljene su kuiće generala Joka Adžića (u Pivi); generala Đura Jovovića (okolina Nikšića); današnjeg predsjendika crnogorske vlade g. J. S. Plamenca (u Crmnici), današnjeg ministra vojnog, generala Vučinića (na Vranjickim njivama-Duklja, stara Dioklecija) i. t. d. Karakteristično je, da druga kuća g. Plamenca, koju ima u varoši Cetinju, nije zapaljena. Ona je od Srbijanaca samo pretvorena u zatvor. Tako isto nije zapaljena kuća generala Vučinića, koju ima u varoši Podgorici«.

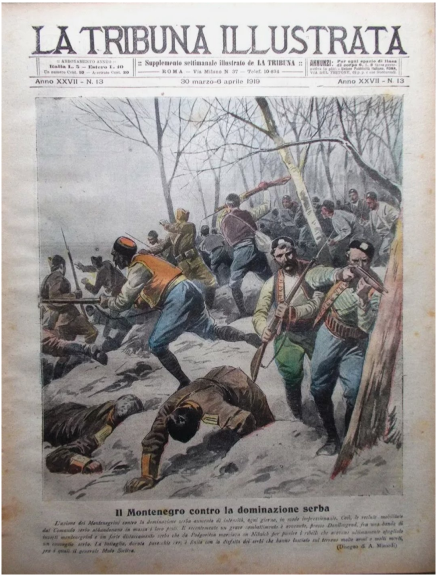

LA TRIBUNA ILLUSTRATA

:: ABBONAMENTO ANNUO ::
Italia L. 5 — Estero L. 10
Un numero Cent. 10 — Arretrato Cent. 20

:: Supplemento settimanale illustrato de LA TRIBUNA ::
ROMA — Via Milano N. 37 — Telef. 10 634

ANNUNZI: Per ogni spazio di linea di corpo 6, L. 3 tassa governativa in più. — Unione Pubblicità Italiana, ROMA, VIA DEL TRITONE, 63 p. p. e sue Succursali.

Anno XXVII - N. 13 — 30 marzo-6 aprile 1919 — Anno XXVII - N. 13

Il Montenegro contro la dominazione serba

L'azione dei Montenegrini contro la dominazione serba aumenta di intensità, ogni giorno, in modo impressionante. Così, le reclute mobilitate dal Comando serbo abbandonano in massa i loro posti. E recentemente un grave combattimento è avvenuto, presso Danilovgrad, fra una banda di insorti montenegrini e un forte distaccamento serbo che da Podgoritsa marciava su Niksich per punire i ribelli che avevano ultimamente spogliato un convoglio serbo. La battaglia, durata parecchie ore, è finita con la disfatta dei serbi che hanno lasciato sul terreno molte armi e molti morti, fra i quali il generale Mulo Sošitsa.

(Disegno di A. Minardi)

U rodoljubivoj pjesmi »Smrt ili sloboda« autora Radovana Dedovića, napisanoj u Marselju decembra 1919. godine, a objavljenoj u emigranskom »Glasu Crnogorca« i »Državnom kalendaru kraljevine Crne Gore za 1920«, nalaze se i ovi stihovi:

»/ Pregledajte brda i doline/ Viđećete grdne ruševine/ I od skoro crne paljevine/ Kod Morače na Vranjinske Njive/ Bjele dvore vojvode Mijajla/ Pune nekad gospodstva i sjaja/ Zapališe dom junaka starih/ Obijesni Huni i Tatari/ Što ne šćeše njegovi sinovi/ Srbijanski postati robovi /«.

ЗА ПРАВО
ЧАСТ И
СЛОБОДУ
ЦРНЕ
ГОРЕ

Crnogorski suverenista, zelenaš i politički emigrant Radovan Dedović, autor opširne poeme »Sloboda ili smrt«, bio je, nakon amnestije, kasnije, od 1925. godine član Gavnog odbora Crnogorske stranke (federalista).

O zločinima srpskih okupacionih vlasti u Crnoj Gori ilustrativno i potresno govori i izjava tadašnjeg oficira, poručnika crnogorske vojske, istaknutog zelenaša i patriote, junaka, komite i emigranta, Boška (Muse) Vukovića. On opisuje zločine koji su dominantno fukusirani u Komanima, Bandićima i Zagarču. U toj izjavi, za čiju su istinitost svojim potpisima jemčili potporučnici crnogorski Nikola Mirković, Jakov Mirković i Stevan Radonjić, crnogorski ustanik, patriota, komita Boško (Musa) Vuković navodi i ovo:

»Dana 6. jula 1919. srbijanski major Blažo Božović sa sreskim načelnikom Blagotom Begovićem zapalio je kuće Vučinića a onda došao u Komane i zapalio kuću Blagote Martinovića i tukao mu ženu, djecu i staru majku. Toga puta zapalili su kuću popa Petra Vukovića i drugih, a pohvatane seljake povezli vezane preko Podgorice za Cetinje, gdje su ih držali bez hrane za 10 dana.", kaže, pored ostalog, u izjavi znameniti slobodar, crnogorski patriota, gerilac, oficir i istaknuti komita crnogorski oficir Boško (Musa) Petrov Vuković.

[1] Dr Dragoljub Živojinović, "Crna Gora i Italija 1914-1925- studija o iznevjerenom savezištvu", Beograd, 1998, str. 299-300.
[2] Vidjeti o tome i: Nikola Niko Hajduković, "Memoari, Podgorica, 2000, str. 479.
[3] Vidjeti i: »Glas Crnogorca«, god 47, br. 64, 6/19 II 1919. godine i Nikola-Niko Hajduković, »Memoari«, Podgorica, 2000, str. 487.
[4] "Glas Crnogorca", god. 47, br. 64. 6/119. II 1919. godine.
[5] Nikola T. Zec, "Nečuvene represalije bjelaša", feljton "Monitor", br. 209, od 21. oktobra 1994, str. 47.

PROČITAJ JOŠ...

700 evra u sat vremena? Novi trik za zaradu. Dovoljno je samo...

Sve više ljudi ulaže u Bitcoin i druge kriptovalute. SAMO DANAS: Besplatno isprobajte platformu...

Ovaj par zarađuje 30 hiljada! Sve pomoću ovog jednog metoda

Komentari (11)

POŠALJI KOMENTAR

Djuro Vučinić

24.06.2021. 09:09

III dio...našto mu je službenik odgovorio da Crnogoraca više nema i "dat ću ti objavu da se vrariš kući iz koje nećeš više izlazit". Tako je i bilo,čekao ga je žandar koji mu je kazao da je zatočen u kući 24 sata. Rogamljani su pomagali familiju i pomogli da dio zapaljene kuće sredi za živote i fami

👍 8 👎 2 Odgovori

Djuro Vučinic

24.06.2021. 09:09

II dio...prihvatila sve izbjeglice i dala im posao za preživljavanje. Đuro Vučinić major VCG dođe u Rim da podigne pasoš u srpskoj ambasadi za povratak na Vranicke Njive. Kako mu je pasoš trebao ostati lični dokument u koji piše da je Srbin,zahtijevo je od službenika da to isprave u Crnogorac nasta

👍 8 👎 2 Odgovori

Djurovučinić

24.06.2021. 09:09

Nakon "Opšte amnestije" boraca za Pravo i Čast CG koju je objavio Aco palikuća,jednom broju oficira je trajno zabranjen ulazak u SHS. No Društvo Naroda idjejstvuje i za tih 200 oficira i vojnika da moraju bit amnestirani. Veći dio se vec bio raselio po svijetu,najviše u Argentinu,koja je humano I di

👍 8 👎 2 Odgovori

VIDI SVE KOMENTARE

Preuzmi aplikacije

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

Kontakt podaci

Adresa: Đoka Miraševića 59, Podgorica

Telefon: +382 20 66 42 84

Fax: +382 20 66 42 84

Pratite nas

© 2022 Antena M portal. Crafted by Tele Go.